

COPILII — moștenirea Domnului

Sărbătoarea din 2 februarie, a aducerii Pruncului Iisus la templul din Ierusalim amintește de o convingere pe care o împărtășeau vechii evrei cum că pruncii sunt darul lui Dumnezeu sau moștenirea Domnului, motiv pentru care, la nașterea lor, părinții se simțeau datori să-i aducă ofrandă Domnului și să-i mulțumească pentru darul primit. Cei mai avuți aduceau la locașul sfânt un miel sau un ied, iar cei săraci doi pui de porumbel sau două turturele.

Nașterea de prunci mai era privită de vechii evrei și ca o îndatorire ce decurge din imperativul divin rostit la obârșia neamului omenesc: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul” (Fac. 1,28).

Dar nu numai evreii sunt părtași ai unor astfel de convingeri ci oamenii, în general, indiferent de rase și aparținând la diferitele grupuri de oameni și de a-și aduce astfel aportul la perpetuarea propriului neam.

Ca instituție fundamentată pe voia divină, familia participă, prin nașterea de prunci, la acțiunea creatoare a lui Dumnezeu. Concret, părinții care nasc urmași favorizează înmulțirea și răspândirea chipului lui Dumnezeu în lume, ceea ce este în consonanță cu voia cerului.

Copiii sunt podoaba căminului conjugal și un liant care menține unitatea și armonia dintre soți, ajutându-i să învingă toate dificultățile și obstacolele inerente ale vieții.

Pe copii se sprijină nu numai viitorul familiei ci și al societății. Acest viitor trebuie garantat de fiecare familie în parte.

De aceea, denatalitatea, avortul și abandonul copiilor se înscriu ca păcate de neiertat înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Facem referire la aceste aspecte negative întrucât ele se manifestă cu acuitate și în vremea noastră, sau mai precis în vremea noastră au devenit mai frecvente ca altădată. Niciodată n-au atins cazurile de avort cifre de milioane așa cum s-a întâmplat în România, după revoluție.

Dar, în ce-i privește pe copii nu există numai îndatorirea de a-i aduce pe lume, ci și aceea a unei lor creșteri, spre a deveni oameni drepți și cinstiți în societate.

Încă înainte de nașterea copiilor, părinții trebuie să poarte grijă de sănătatea și viitorul lor. După naștere, evident că îndatoririle lor se amplifică. Ei trebuie să le pregătească copiilor condiții bune de viață. Pentru aceasta însă, trebuie să fie favorizată și de condițiile sociale existente. Factorii sociali responsabili trebuie să promoveze o politică de sprijinire a familiei. Din păcate, în această privință, mereu și mereu s-au făcut doar declarații și promisiuni fără acoperire. Așa cum afirmă în urmă cu ani poetul

Ioan Alexandru, suntem un popor cu mulți copii, dar care nu suntem în stare să le asigurăm nici măcar alimentul esențial, care este laptele.

Grija pentru asigurarea unei creșteri trupești sănătoase trebuie îngemănată cu grija pentru formarea spirituală a copiilor. Se recunoaște că familia este prima școală a vieții. Din familie începe plămădirea și formarea caracterului. De aceea Scriptura recomandă: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă și atunci chiar când va fi bătrân nu se va abate de la ea” (Prov. 22, 6; 29, 17). Instruirea primită în tinerețe produce o impresie durabilă, asupra celui ce o primește. Fără să le dea o educație corespunzătoare cu aptitudinile lor, părinții nu pot avea bucurii însemnate de pe urma copiilor. Împărtășindu-le copiilor învățătura și oferindu-le exemplul bun al propriei vieți, părinții le dăruiesc ceea ce este mai important. Lipsindu-i de acestea e ca și cum nu le-ar fi lăsat nici o moștenire. Societatea progresaază în funcție de educația și instruirea care li se dă membrilor ei. Nu este suficientă doar instruirea teoretică, ci părinții și școala trebuie să-i ajute pe copii să deprindă și munca, fără de care nu e posibilă o viață cinstită și demnă.

Educația religioasă-morală este o componentă de prim rang în formarea personalității umane. După ani îndelungați de absență din procesul instructiv-educativ această formă de educație a fost reintrodusă și în școala românească. Ea trebuie susținută și extinsă. Roadele ei vor fi resimțite cu siguranță.

Din nefericire, în prezent, curențele educaționale se văd la tot pasul. Strada ne oferă un spectacol care trebuie să ne îndemne la o profundă reflecție. Ea își are victimele ei, și vai, aceștia sunt copii. Copiii străzii. Copiii abandonati. Copiii delincvenți, copiii manipulați și exploatați de oameni maturi certaji cu moralitatea.

Familia, școala, Biserica trebuie să se implice mai mult în salvarea făpturilor nevinovate care sunt copiii.

În instituțiile de învățământ teologic, respectiv în facultățile de teologie și-a făcut apariția o specializare care ar putea trezi speranțe: Asistența socială. Deși sunt deja licențiați ai acestei specializări, ei nu și-au găsit încă locul și rostul în soluționarea problemelor cu caracter social și educațional ale societății zilelor noastre. Există încă o dezorientare în privința posibilității utilizării lor. Mulți s-au orientat spre activitatea didactică, ceea ce nu e rău, dar ar fi încă domenii unde cu siguranță că prezența lor ar fi mai necesară.

Pr. prof. D. ABRUDAN

Aspecte actuale și de perspectivă ale cercetării științifice interdisciplinare privind sud-estul Transilvaniei

Câteva gânduri introductive

Ne aflăm astăzi aici invitați de Liga cultural-creștină „Andrei Șaguna” și de Centrul ecleziastic „Nicolae Colan” din orașul „Sfântul Gheorghe” spre a comemora aceste două mari personalități transilvănene, dar și pentru a lua parte la vernisajul unei expoziții dedicate lui Veniamin Nistor, fost episcop al Caransebeșului, originar din aceste locuri, ca și Nicolae Colan, mitropolitul Ardealului, fost mai întâi episcop al Vadului, Feleacului și Clujului.

Prezența numelui lui Andrei Șaguna în denumirea Ligii culturale creștine e menită să reamintească unitatea Transilvaniei, pământ românesc și ortodox din cea mai adâncă vechime. Chiar dacă din primul mileniu au rămas să ne vorbească în Transilvania pietrele, inscripțiile creștine pe piatră, medalioane ca cele de la Biertan și unele biserici — în sudul României avem și nume de martiri și de episcopi, din primele veacuri ale mileniului. Transilvania a avut o istorie mai zbuciumată, multe nume s-au șters — timpul macină și pietre și amintiri, și nume și evenimente — avem totuși din secolul al XIV-lea, de la sfârșitul lui, un prim nume de mitropolit, descoperit într-o inscripție de la mănăstirea Râmeți. E vorba de Ghelasio.

De la Ghelasio de la Râmeți încoace mulți ierarhi transilvăneni s-au înfipt în pământul Transilvaniei ca niște jaloane care i-au orientat istoria. Să ne amintim de Ioan de la Prislop, contemporanul lui Mihai Viteazul, de Simion Ștefan, traducătorul Noului Testament de la Bălgărad, de Ilie Iorest și de Sava Brancovici, și apoi să trecem, după o istorie chinuită între 1700—1761, la perioada sărbilor, până la Vasile Moga, după care va urma redoptarea șaguniană. Căpîi Bisericii Ortodoxe transilvănene de după Șaguna vor înmulți eparhiile și vor fi din ce în ce mai implicați în Biserica, în istoria și în cultura Transilvaniei. Și mai presus de toate în cultivarea limbii, în menținerea credinței în popor, și în păstrarea identității românești a locuitorilor Transilvaniei supuși mereu fie deznaționalizării, fie rușii de credința strămoșilor și silii și treacă la alte confesiuni, promițându-li-se în schimb privilegii, scutiri de dijme în bunuri și zile de muncă. A fost un fel de a li se cumpăra credința și naționalitatea pe drepturi care li se cuveneau de fapt și nu în schimbul a ceva. După ce li se cumpăra credința, dându-le-o în loc fie pe cea calvină, fie pe cea catolică, urma pierderea limbii și, de la sine deznaționalizarea.

Aceștia nu sunt presupuneri sau aproximații istorice. E vorba de o istorie care nu poate fi nici contrazisă, nici ștersă. Și chiar dacă, în timp, vom ajunge la noi relații cu urmașii celor care ne-au tratat precum se știe — și e de dorit să ajungem la așa ceva — istoria n-o vom putea desființa. Cât ar trebui să ne iubim unii pe alții, cât ar trebui să schimbăm vrajba în prietenie, ca să ne întoarcem în istorie sine ira et studio, s-o scriem împreună așa cum a fost, fără să ne jenăm, ca să nu mai rămână în subsolurile conștiinței noastre istorice nici un temel de întreținere, de izbucnire, de continuare, de reluare a dușmăniei care pare a ne fi fatală și unora și altora. Am auzit cândva de o astfel de propunere: să scriem istoria împreună, românii, maghiarii, sașii, șvabii și secuii. Aceasta ar fi o adevărată istorie a Transilvaniei, nu cea apărută la Budapesta, nu cu mulți ani în urmă. Oare se va putea face vreodată așa ceva? Eu cred că e imperios necesar să se facă pentru că numai așa se vor transforma resentimentele în sentimente de prietenie și cercetarea istorică într-o știință obiectivă.

Istoria Transilvaniei de la mijlocul secolului al XX-lea a fost încă una de durere, nedreptate și ură. Nu ne mai întoarcem înainte de 1918, la legile de maghiarizare a numelor de botoz, de familie, de munți, de râuri. Dar ororile care au urmat Diktatului de la Viena sunt aproape de noi, în civilizația secol XX. Pot fi negate? Pot fi explicate? Negate nu. Explicate, într-o oarecare măsură, s-a încercat, dându-se vina pe entuziasmul de moment al armatelor maghiare care ocupau Transilvania în 1940. Ce mai entuziasmi! Până și autoritățile maghiare instalate în Transilvania au deschis procese celor ce au comis crime și unii au și fost pedepsiți cu ... 2—3 ani de închisoare!

Suntem aici în sud-estul Transilvaniei. Aici, poate mai mult decât în alte părți, „cercetarea științifică” a istoriei se impune cu necesitate. Aici s-au petrecut procese de deznaționalizare masivă, siste-

(Continuare în pag. a 2-a)

Dr. Antonie Plămădeală
Mitropolitul Transilvaniei

Cateheză despre sfaturile evanghelice

I. Pregătirea apercipivă

Din întâlnirea Mântuitorului cu tânărul bogat, dornic să moștenească viața veșnică, reiese îndemnul că pe lângă păzirea poruncilor care aduc mântuirea, la desăvârșirea vieții se ajunge prin urmarea a încă unui sfat; și anume acela de a-și împărți averile săracilor și a urma lui Iisus...

II. Anunțarea temei

Acest sfat al sărăciei de bună voie, alături de cel al fecioriei și al ascultării sunt cunoscute sub numele de sfaturi evanghelice. Le vom vedea pe rând.

III. Tratarea

1. Sărăcia de bună voie o vedem aplicată în viața Mântuitorului, sub un dublu aspect: În primul rând, aspectul numit „kenotic”, al deșertării. Ca unul care a fost Dumnezeu adevărat și nelinceland să rămână Dumnezeu, s-a deșertat pe sine, luând chip de rob, a sărăcit ca să ne îmbogățească pe noi: „Căci cunoașteți harul Domnului Iisus Hristos, că a sărăcit pentru voi, bogat fiind, ca să vă îmbogățească voi cu sărăcia Lui” (II Corinteni 8,9). În al doilea rând, sărăcia de bună voie a Fiului Omului se referă la condiția Sa umană de smerenie: „Vulpile au vizuină și păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul” (Luca 9, 58). De aici vedem că Iisus a avut ca plan al misiunii Sale îmbogățirea altora prin lepădarea de sine. Îmbogățirea altora nu cu comorile pieritoare ale pământului, vremelnică ca viața de aici și de acum, ci cu comorile nevestite ale împărăției veșnice a lui Dumnezeu. Dar nu numai că i-a învățat pe oameni că „mai bine este a da, decât a lua” din bunurile pieritoare ale acestei vieți, ci s-a dat pe Sine până la jertfă pentru a câștiga bunurile nepieritoare pentru toți cei ce-l urmează Lui, indiferent de neam, sau de starea lor socială. Sfinții Apostoli, ca următorii ai vieții Lui, au putut pune la un moment dat problema: „Iată, noi am lăsat toate și ț-am urmat ție. Și el le-a zis: Amia grație vouă că nimeni nu este care a lăsat casă, sau părinți, sau frați, sau femeie, sau copii pentru împărăția lui Dumnezeu și să nu ia cu mult mai mult în vremea aceasta, iar în veacul viitor viață veșnică” (Luca 18,28—30). Șirul celor care de bună voie au sărăcit pentru a da al-

tora și a dobândi bunurile nepieritoare a continuat mereu și nu s-a mai sfârșit... Sunt nume cunoscute, ori necunoscute de oameni, ci numai de Dumnezeu; sunt nume încrustate în calendarul sfințeniei creștine sau uitate de generațiile care au urmat, dar nu și de Dumnezeu...

Această sărăcie nu este un act forțat, venit din afară. Ea este de bună voie. E un act liber. Cei ce au practicat sărăcia de bună voie, au făcut-o cu mare bucurie, fiindcă lepădând egoismul, lacomia și nelămurirea din viața lor, au găsit în schimb „comora ascunsă” a împărăției lui Dumnezeu, care le-a adus adevărată pace și bucurie sfântă în sufletele lor, încât au dat totul pentru ea (Matei 13,44—45). Ei și-au „adunat comori în cer, unde nici molii, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă, nici le fură” (Matei 6,20), fiindcă inima lor se schimbese, se transformase după modelul vieții lui Iisus Hristos. Ei l-au aflat pe El și au vrut să-l urmeze Lui până la capăt, usurați de orice povară care i-ar fi împiedecat sau reținut. S-au dăruit integral lui Hristos și vroiau să-I aparțină total.

2. Fecioria, sau castitatea se bazează tot pe cuvintele Mântuitorului și tot pilda vieții Lui stă înaintea celor ce l-au urmat. El vorbește astfel de aceia „care s-au făcut fameni pentru împărăția cerurilor”. (Matei 19, 12). Și dacă nu a fost înțeles de toți, va veni Apostolul cu explicația convenită, arătând că „cel ce se căsătorește face bine, dar cel ce nu se căsătorește, face și mai bine” (I Corinteni 7, 28), fiindcă „cel necăsătorit se îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului; iar cel căsătorit se îngrijește de ale lumii, cum să placă femeii. Se deosebesc de asemenea femeia și fecioria: cea nemăritată se îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului, ca să fie sfântă și cu trupul și cu sufletul; iar cea măritată se îngrijește de ale lumii, cum să placă bărbatului” (I Corinteni 7,32—34). Din acest sfat nu deducem că în sine căsătoria nu poartă pecetea binecuvântării divine. O poartă încă de la creație și se menține cu un scop bine determinat, de a perpetua neamul omenesc. De aceea, Apostolul dă „un sfat” și nu „o poruncă” (I Corinteni 7,25). Porunca este un imperativ, cu obligație generală, pe când sfatul e un în-

(Continuare în pag. a 2-a)

Preot profesor SORIN COSMA

SF. ISIDOR PELUSIOTUL

— Epistolograf — 360 - 449

Acest renumit epistolograf și mare ascet, al monahismului primar s-a născut în Egipt, pe la anul 360. S-a format teologic în Școala Catehetică din Antiohia, dar cunoștea și alte științe ale vremii sale.

De tânăr însă, a lăsat toate și s-a dus într-o mănăstire din părțile Pelusiei, din Delta Nilului, unde s-a făcut monah iscusit. Aici s-a datat la nevoițe aspre, înfrângându-și trupul și sporind în cele duhovnicești, s-a făcut ca un stâlp viu și însuflețit al vieții monahicești. Biruindu-și firea, s-a ridicat pe culmile desăvârșirii de inger pământesc, făcându-se chip și pildă tuturor.

Pentru petrecerea ascetică deosebită și viața sa de o înaltă tinută duhovnicească, a fost hirotonit preot. Acum povătuia nu numai pe monahi ci și tot felul de oameni, cu diverse concepții și ocupații.

Sever de Antiohia scrie despre marele ascet, ca fiind: „Un preot corect în credință, plin de înțelepciune divină și de știință bisericească”. Din corespondența sa, desăvârșită pe o perioadă de 40 ani (393—433), ce formează peste 2000 de epistole, adresate unor oameni de cultură, filosofi, gramatici, retori, clerici, creștini, ofițeri, etc., rezultă că Sfântul Isidor era o personalitate cu o remarcabilă formație clasică și teologică, „mănuind toiagul dreptății în cel mai curat sens biblic”.

Renumitele sale cunoștințe în cultura greacă și creștină, splendida formație filosofică, alimentarea continuă cu fondul biblic și experiența zilnică, înțelesele sale relații cu oamenii de toate nivelurile și valorile, onestitatea și curajul său, l-au făcut cunoscut, apreciat și respectat. Epistolele sale se citesc ușor, cu plăcere și mare folos. Limba și stilul sunt de o rară bogăție, suferite și claritate. (Patrologie Vol. III, pag. 468).

Pentru toți creștinii, dar mai ales pentru clerici și în special monahi, elaborează și recomandă sfaturi ieșite dintr-o frumoasă înțelepciune, datorită formării sale teologice, profane și unei adânci experiențe duhovnicești proprii, împletite cu texte biblice și date sub formă de scurte mesaje. Epistolele cuprind referințe la numeroase probleme ale mediului, ale timpului și preocupărilor sale spirituale, morală, așezată, desăvârșire, probleme bisericești, dogme. Previne și sfătuiește după caz, ca un om de curaj și fără prejudecăți. Intervine la curtea imperială în favoarea Pelusiei. Se ridică împotriva folosirii forței, iar pe împăratul Teodosie II (408—450) îl îndeamnă la generozitate.

Redăm mai jos câteva extrase din învățătura marelui epistolograf ascet, spre edificare, exprimate cu claritate, de o mare putere duhovnicească, ce mișcă inima din amorie și înaltă sufletul, încurajându-l spre cele bune! „Vrednicia preotească nu trebuie să îngâmfă pe primtorii acestei taine... Nu trebuie să se ridice, prin ea, contra altora, ci să o considere ca o podoabă, înțelegând preoția ca pe o blândă unită cu inteligența, deoarece ea este superioară oricărei cinstiri și vrednicii omenești. De aceea noi prețuim mult preoția și depingem, pe cei ce o exercită în mod nedemn”.

„Postul numai de mâncări nu

are nici un folos, dacă nu postim cu toate simțurile”.

Voturile monahale sunt recunoscute în epistolele sale și le apreciază, ca fiind de o mare valoare sufletescă, pentru confrății săi. Fecioria, al cărei păzitor era, o laudă mai mult decât alte fapte bune. La fel neagoniseala și ascultarea, peste oricare virtute recomandă cu căldură „smerita cugetare”.

„De este în cineva gând smerit, faptele aceluia se fac mai luminoase. Iar de nu este în el gând smerit, apoi și faptele bune, cele luminoase se întunecă și cele mari se micșorează”. Apoi adaugă: „Se cade ca omul îmbunătățit, să nu se biruje de mândrie, pentru lucrurile cele bune, ci gând smerit să aibă, despre sine”, zicând: „Cel ce lucrează faptele bune, are cununa luminată. Iar cel ce săvârșește multe fapte bune, însă i se pare că puțin bine a făcut, acela, prin această smerită părere despre sine, mai luminoasă cunună va avea”.

„Viața fără de cuvânt, mai mult folosește decât cuvântul fără viață. Căci viața și tăcând folosește, iar cuvântul și strigând suferă. Dar dacă și cuvântul și viața se vor întâlni, fac o iconă a toată filosofia”. Iarși: „Mulți din oameni poftesc cu adevărat fapta bună, dar pe calea care duce spre dânsa, pregetă să umble. Iar alții nici fapta bună nu socotesc că este. Trebuie dar pe aceea să-i plecăm să lepede pregetarea, iar pe aceștia să-i învățăm, căci pe adevărat fapta bună este faptă bună”. În fine: „Răutatea și de la Dumnezeu pe oameni i-a depărtat și pe unii de alții i-a dezbinat. Deci, de această cu toată osârda trebuie să fugim și să alergăm după fapta cea bună, care și la Dumnezeu nu aduce și pe unii cu alții ne unește”. (Pateric, pag. 107).

Ajuns la bătrânețe, plin de fapte bune, ca o corabie încărcată până la refuz, a trecut la cele veșnice, în anul 449, având vârsta de 89 de ani. Se face pomina sa ca sfânt, în ziua de 4 februarie.

Ierod. TEOFILACT CIOBACA
Mănăstirea Putna-Suceava

Grijă, dar nu îngrijorare

Una dintre acuzele, printre celelalte multe câte i se impută religiei creștine de către detractorii săi, este și aceea că ar propune o perspectivă răsturnată asupra omului în relația sa cu lumea inconjurătoare, din care încearcă să-l rupă prin faptul că propovăduiește îndiferența în fața vieții de zi cu zi, esuând finalmente într-un soi de atitudine nerealistă. Pentru a-și face cât mai credibilă afirmația, încearcă să aducă și argumente, și nu de orice fel, ci chiar din Biblie. Unul dintre aceste argumente ar fi și îndemnul Mântuitorului „nu duceți grijă spunând: ce vom mânca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca?”. (Mt. 6,31) care — susțin ei —, este o dovadă mai mult decât elocventă a faptului că religia creștină se vadește a fi cu totul nerealistă, nefiind la urma urmei decât un mod de a te absolvi de răspundere și de a dezerta din fața vieții.

Este însă cu adevărat religia creștină împotriva unor astfel de lucruri? Refuză ea să privească și să-și asume realitatea, îndemnându-ne să ne izolăm și să ne rupem din contextul în care ne este dat să trăim? Chiar și o minimă cunoaștere a Evangheliei ne va ajuta să vedem cât de netemeinice și de străine de mesajul ei sunt astfel de acuze.

(Continuare în pag. a 2-a)

Preot NICOLAE STOIA

Aspecte actuale și de perspectivă ale cercetării științifice interdisciplinare privind sud-estul Transilvaniei

(Urmare din pag. 1)

matică. În multe sate români nu mai știu românește, iar cei care mai știu sunt foarte puțini! Nu e oare drept ca românii să-și vorbească limba lor? E drept și pentru alte naționalități să-și vorbească limba lor, cu atât mai mult au dreptul la aceasta băștinășii.

E nevoie de multă onestitate științifică pentru analiza acestor realități. Ignorarea lor nu va putea duce la „rezolvarea” problemei.

Nu mai luminarea ei ar putea duce la instalarea unei înțelegeri, dar și la stoparea proceselor de deznationalizare.

În zona aceasta sud-est transilvăneană mărturiile despre cele petrecute și care au dus la schimbarea proporțiilor între naționalități sunt încă evidente. Și e vorba nu de argumente teoretice, oricând ușor de contraargumentat cu o logică șchioapă și cu apeluri la exemple de importanță cu totul secundară. Aici e vorba de argumente materiale, grăitoare oricui.

Mă refer la numărul mare de biserici ortodoxe, mari, acum ruinate, pustite. Inventarul lor umple de jale pe oricine le vede. Nimeni nu se mai roagă în ele. Nimeni nu mai are interes să le repare. Credincioșii lor de odinioară au fost trecuți în perioada Diktatului de la Viena fie la protestantism, fie la catolicism. Și urmașii lor sunt acum protestanți sau catolici. Și vorbitori de limbă maghiară.

Dacă bisericile sunt atât de mari, unele, înseamnă că au avut credincioși mulți. În unele locuri tot satul. Aceste realități sunt vizibile, cum se zice, cu ochiul liber.

Dacă simpozionul de azi a dorit să pună în discuție „cercetarea științifică”, atunci primul lucru pe care trebuie să-l punem la cale este o adevărată cercetare științifică a zonei, din toate punctele de vedere: istoric, geografic, religios, etnic etc. Cuvântul științific trimite la argumente, la probe materiale și la concluzii logice. Acest cuvânt ar trebui să impună pe toată lumea, toate etniile. Să nu suferă pe nimeni. Să nu se mai recurgă la acuzații de șovinism, sau unele asemenea, spre a bloca cercetarea.

Acolo unde trecerea cu sila la alte confesiuni a reușit, preotul fie că a fugit, fie că a scăpat cu viață, fie că a fost alungat. Se cunosc toate numele. În acele locuri de unde preotul a fost izgonit, slujbele au încetat, autoritățile au introdus limba în cancelarii și limba în școli numai maghiară. Așa că, încetul cu încetul copiii au trebuit să învețe altă limbă și să și-o uite pe a lor. În multe sate și astăzi situația moștenită de atunci face ca să nu mai existe deloc clase românești. Nu mai sunt copii vorbitori de limba română, deși sunt români. Până și pe crucile din cimitirele vechi ortodoxe, numele sunt maghiarizate.

Se știe că unul din mijloacele la care românii au apelat ca să evite obligativitatea maghiarizării numelor a fost acela de a da copiilor nume latinești. De aceea în Transilvania, mult mai mult decât peste munți, întâlnim nume ca: Traian, Coriolan, Ovidiu, Marius, Liviu, Livia, Iuliu, Corneliu, Cornelia, etc. etc. Acestea oricât ar fi fost de maghiarizate, li se recunoștea originea latină.

Cercetarea științifică ar trebui să fie riguros obiectivă și cât se poate de multilaterală. Aceasta și pentru a fixa adevărul în memoria istoriei, și, bineînțeles, pentru a stopa procesul de deznationalizare, acolo unde el mai există. Ospitalieri am fost întotdeauna, dar Transilvania e pământ românesc. Decebal aici și-a avut capitala. Glad și Menumort aici au fost domni și, când alții au voit să se așeze pe pământul stăpânit de ei, le-au răspuns cu cuvinte memorabile, notate chiar de cronicarii maghiari. Ospitalitate da, dar nu mai atât. Noi am mai pățit-o însă cu astfel de Ivani și în alte părți ale țării. Cine nu știe vorba din bătrâni, ieșită din păianii: tu îi dai degetul și el îți ia toată mâna!

Socot că inițiativa Ligii Cultural-creștine Andrei Șaguna și a altor organizații locale de a provoca, nu înțierea, ca ele au fost de mult inițiate, ci, mai degrabă reluarea și continuarea cercetării științifice interdisciplinare privind sud-estul Transilvaniei trebuie salutăți și încurajați, în speranța că ea, ca cercetare obiectivă, științifică, va fi în folosul tuturor și se va bucura de contribuția tuturor cei în măsură a o oferi.

Evident, într-o astfel de lucrare, e nevoie de multă maturitate științifică, civică, morală și culturală, în așa fel încât să se înțeleagă că o astfel de cercetare nu se dorește împotriva nimănui, ci doar în slujba adevărului istoric.

7 dec. 1996
Sf. Gheorghe

Speranțe de ameliorare a vieții copiilor în programele U.N.I.C.E.F.

Inițiat în anul 1946 ca organizație O.N.U., F.I.S.E., devenit U.N.I.C.E.F. — Fondul Națiunilor Unite pentru Copii — a avut ca scop susținerea politicilor de protecție specială a copiilor victime ale războiului. După ce și-a permanentizat activitatea, din anul 1953, U.N.I.C.E.F. a propus de-a lungul anilor, prin experți, programe pentru salvarea copiilor din situații limită de sărăcie și conflict armat, programe pentru ameliorarea stării de sănătate, pentru educație.

Programele recente au ca principale obiective: eradicarea malnutriției și a subnutriției, prevenirea și vindecarea bolilor — cauze ale mortalității, protecția mediului, protecția victimelor din zonele afectate de calamități naturale și sociale, apărarea în fața violenței fizice, psihice și sexuale, protecția specială a copiilor cu handicap fizic și mental, a celor lipsiți sau neglijați de familie, școlarizarea copiilor, educația adulților prin alfabetizare, școlarizare, profesionalizare.

Documentul juridic fundamental pe care își întemeiază U.N.I.C.E.F. activitatea este Convenția privitoare la drepturile copilului, adoptată în anul 1989 și intrată în vigoare în anul 1990. Spre deosebire de documentele juridice internaționale anterioare: „Declarația de la Geneva”, adoptată în 1924, „Declarația drepturilor copilului” adoptată în anul 1959, Convenția, ratificată de 185 de țări printre care și România, ex-

primă o concepție juridică avansată, considerând copilul în primul rând un subiect al legii, fiind dotat cu drepturi civile, culturale, economice, sociale proprii.

Sistemul drepturilor copilului constituie temelia strategiei politice naționale de protecție și ocrotire a copilului. Sunt stipulate drepturile: la viață și dezvoltare, de a avea un nume și de a aparține unei națiuni, de a fi liber în gândire, conștiință și credință religioasă, drepturile de a fi protejate de brutalitate, abandon și neglijență, de a primi protecție specială (adopțiune, plasament), de a fi ocrotit în caz de catastrofă și refugiu; drepturile de a beneficia de servicii medicale și de reeducare, de condiții de joc și loisir, de a participa la viața culturală a comunității; drepturile de a fi protejate contra exploatarea economică, contra violenței, traficului de droguri, vânzării, răpirii, exploatarea și maltratării sexuale.

După cincizeci de ani de la înființare, bilanțul realizărilor politice U.N.I.C.E.F., după cum reiese din rapoartele publicate, confirmă însemnate progrese pe planul ameliorării situației copiilor în diferite țări ale lumii, mai puțin sau deloc în țările Africii subsahariene.

Deși nu s-au eliminat sărăcia, ignoranța și violența, principalele cauze ale suferinței copiilor, deși nu s-a atins nivelul de prosperitate promis, s-au obținut unele

Grijă, dar nu îngrijorare

(Urmare din pag. 1)

Există un principiu, vechi cât creștinismul, mai mult decât relevant în privința acestor lucruri „cine nu vrea să muncească, acela să nu mănânce” (2 Tes. 3,10), care vine să infirme tocmai astfel de acuze. Însă texte de felul acestuia sunt mult mai multe în paginile Sf. Scripturii, toate indicând cu claritate că creștinismul nu îndeamnă nicicum la demobilizare în fața concretului vieții sau la fuga de realitate, ci dimpotrivă, a militat și militează constant pentru asumarea lor în deplină responsabilitate.

Dacă vom mai aminti și acel principiu „roagă-te și muncește”, după care s-au condus monahii de-a lungul istoriei, la fel de valabil însă și pentru ceilalți membri ai Bisericii, ei fiind doar cei mai vulnerabili și mai expuși la o adică în fața unor astfel de acuze —, avem cât se poate de sintetic prezentată atitudinea creștină în fața vieții, a realității.

În acest fel însă, suntem puși într-o dilemă, aparent insolubilă, căci pe de o parte avem porunca biblică referitoare la muncă și câștigarea celor necesare traiului de zi cu zi, și care e clar că nu lasă nici o umbră de îndoială în această privință, iar pe de altă parte suntem îndemnați să nu strângem averi, să nu ne îngrijim de ce vom mânca sau cu ce ne vom îmbrăca.

Vom înțelege sensul adevărat al acestor cuvinte și vom putea ieși astfel din părelnică dilemă, doar dacă ne vom privi din perspectiva universului în care ne este hărăzit să trăim, pentru că nu ne putem privi doar într-un mod izolat sau să ne rupem din contextul căruia îi aparținem. Existăm nu într-un univers haotic, ci într-un univers care-și vădește rațiunea de a fi doar în măsura în care este privit din perspectiva omului. Fără existența omului universul s-ar dovedi lipsit de sens, el neputând fi conceput doar ca un scop în sine. Toate componentele sale, toate legile după care se conduce, sunt de așa manieră alcătuite încât să nu-și poată afla justificarea decât în măsura în care se raportează la om, la existența acestuia.

Cosmosul în care ne este rânduit să trăim, este de așa manieră alcătuit încât să poată constitui cadrul adecvat pentru a face posibilă existența omului. Toate converg finalmente spre aceasta, ele aflându-se într-o înălțare causală și într-o unitate internă, avându-și fiecare scopul său specific „pe toate le-a făcut Domnul fiecare cu scopul său” (Pilde 16,4), indicând toate că ele au fost create cu un scop anume, scop care nu ni se dezvăluie decât atunci când se raportează la existența umană. Privite în afara existenței umane, toate acestea s-ar dovedi lipsite de sens și finalitate, deci absurde. Nimic nu există la viața întâmplării, fiecare lucru, fiecare ființă își află rațiunea de a fi doar în măsura în care se raportează la om. Soarele, spre exemplu, există ca să lumineze și să încălzească, fără el viața dovedindu-se de neconcepț. Ploaia cade spre a crește hrana animalelor; plantele și animalele există la rândul lor spre a asigura hrana omului. Legea gravitației există spre a ne ține, într-un mod misterios și greu explicabil pentru noi, lipiți de pământ, iar fără existența acestei gravitații am fi pulverizați în vidul cosmic. Mergând mai departe în preajma noastră, există miile și sutele de mii de stele, de galaxii și metagalaxii, care și ele la rândul lor au legi după care se conduc, asigurându-le o anumită ordine interioară care le împiedică să intre în coliziune, fapt care ar declanșa un adevărat dezastru cosmic, este așa-numita lege a armoniei universale, cum inspirat a numit-o un astronom celebru.

Toate aceste lucruri și legile după care ele se conduc, precum și nenumerabilele conexiuni dintre ele, nu numai că indică dar și evidențiază cu pregnanță valoarea persoanei umane, pentru care Dumnezeu a creat cosmosul ca un cadru perfect adecvat în care existența ei să fie posibilă. În acest context, omul își are și el rostul lui foarte bine definit și anume ca prin el toate aceste lucruri și legi să-și afle justificare și sens, să le conducă cu alte cuvinte spre un scop final „omul e deschis unor sensuri superioare lumii și, prin el, și lumea” (Pr. D. Stăniloae, TDO, vol. 1, p. 16).

Atunci când Mântuitorul ne spune „să nu ne îngrijim de ce vom mânca, sau ce vom bea, sau ce ne vom îmbrăca” — deși mult mai corectă este traducerea „să nu ne îngrijorăm”, care este de altfel mult mai conformă cu mesajul evanghelic, dovadă că multe ediții ale Sf. Scripturii optează pentru această formă —, nu ne cere să stăm pasivi, așteptând să ne vină totul de-a gata, sau să ne lăsăm în voia sorții, ci dimpotrivă, ne îndeamnă să ne respectăm rostul, menirea pentru care am fost de fapt creați, și anume aceea de „a munci și stăpâni pământul” (Fac. 1,26), de a ne păstra permanent în acest sens al existenței noastre. Nu ne cere nicicum să nu ne preocupăm sau să nu ne îngrijim de viața noastră și de cele ce ne sunt necesare pentru a putea trăi, să nu mai muncim pentru a ne procura hrana și îmbrăcămintea, căci este evident că ignorarea acestor lucruri ar echivala cu o autocondamnare la dispariție. Îngrijirea de propria persoană, de ceea ce ne este indispensabil pentru trai, este o îndatorire mai mult decât elementară „căci nimeni, niciodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și-l încălzește, precum și Hristos Biserica” (Eies. 5,29). Este taina, și în același timp drama vieții noastre: aparținem lumii materiale prin aspectul nostru trupesc, și în același timp o transcendem prin faptul că nu-i aparținem în totalitate, mai mult, ne vom simți mereu stingheri și neîmpăcați atâta timp cât ne vom restrânge și ne vom rezuma doar la aspectul său strict material.

Spunându-ne „să nu ne îngrijorăm”, Mântuitorul nu ne îndeamnă nici la indiferență în fața vieții, nici la nemuncă, ci cu totul altceva ne cere, și anume să nu ne lăsăm copleșiți de teama că nu vom putea exista, că nu ne vom putea asigura hrana cea de toate zilele. Este ca și cum ne-ar fi spus să nu fim îngrijorați că soarele nu-și va mai da căldura și lumina care ne sunt atât de necesare, și care pentru noi au fost create. Nu vă temeți că ploaia va înceta să mai cadă, sau că hrana care vă este atât de necesară nu va mai crește din pământ,

pentru că toate acestea sunt rânduite de Dumnezeu tocmai pentru a voi să puteți exista „știe Tatăl vostru cel ceresc că aveți trebuință de ele”. Voi faceți ceea ce vă este rânduit să faceți, iar la lucrarea voastră Dumnezeu va adăuga ceea ce trebuie, El va împlini lucrarea voastră „lăsați-i lui toată grija voastră, căci El are grija de voi” (1 Ptr. 5,7). Ați fost creați de Dumnezeu din dragoste și nu va exista nici o clipă în care El să înceteze să vă mai poarte de grijă „dacă omul n-ar fi fost creat n-ar fi fost nimic. Dar să-l fi creat și apoi să nu-l mai poarte de grijă, aceasta ar fi fost cea mai mare cruzime” spunea despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu Sf. Ambrozie al Milanului (De. off. ministr. 1,13).

Atunci când Mântuitorul ne recomandă să fim asjiderea păsărilor cerului sau florilor câmpului nu vrea altceva decât să ne îndemne să fim cu laure aminte asupra modului în care acestea își urmează fiecare calea, rostul pentru care au fost create de Dumnezeu. Le-a rânduit Dumnezeu păsărilor să-și caute hrana din aer, și ele, urmându-și rostul pentru care au fost create nu pot să dispară pentru că El are grija să-și afle ce le este necesar spre a putea exista. Florilor, Dumnezeu le poartă de grijă prin faptul că le dă căldura soarelui, le dă ploaia ca să poată crește. Omului i-a rânduit să-și procure hrana din pământ prin osteneala brațelor sau prin efortul inteligenței, și atâta timp cât el va respecta această normă a existenței sale, nici el n-are de ce să se teamă. Nu vă temeți că Dumnezeu nu vă va mai da ploaia la bună vreme, sau că soarele nu-și va mai da căldura sa binecuvântată, căci toate acestea sunt lăuate de Dumnezeu tocmai pentru a exista hrana care vă este atât de necesară. Voi faceți doar ceea ce trebuie să faceți și fiți încrezători că El, ca un părinte bun, va avea grija de celelalte. La partea voastră Dumnezeu va adăuga ceea ce este de trebuință.

Este clar pentru oricine că textul amintit mai sus nu este nicicum un îndemn la nemuncă sau indiferență în fața vieții, iar grija de propria persoană este finalmente o datorie elementară, dar a face din această grijă o obsesie, a trăi tot timpul în tensiune, crezând că nu-ți vei mai putea asigura existența, prin aceasta nu vei face altceva decât să te îndepărtezi de sensul pentru care ai fost creat, pervertindu-l.

Nu activitatea este reprobă, ci apăsarea sufletească care de multe ori ajunge să ne stăpânească: „să nu ne îngreuneze inimile voastre cu grijile vieții” (Lc. 21,34). Aceasta ni se cere: să nu cădem în greșala de a crede că reușita lucrărilor noastre depinde în exclusivitate de noi, ci să ne păstrăm mereu în legătură cu Dumnezeu, să fim totdeauna în concurență cu El, să fim mereu încrezători că la osteneala noastră El va adăuga ceea ce trebuie. Este datorica noastră să muncim pământul, dar îi aparține lui Dumnezeu modul miraculos în care răsar din el hrana noastră.

Nu mai atunci când ai ieșit de sub oblăduirea lui Dumnezeu poți să cazi în deznădejde. Atâta timp însă, cât te vei păstra și vei fi încrezător în purtarea Sa de grijă vei avea liniștea și siguranța existenței. Aceasta ni se cere de fapt. Nu crăparea sau spaima, ci dobândirea acelei stări de detașare sufletească numită de Sf. Ioan Scărarul „îngrijirea neîngrijită de sine” (Scara, în Filoc. vol. VIII, p. 136), stare în care centrul de greutate al activității tale nu trebuie să se afle în tine, ci în Dumnezeu. În El trebuie să credem, căci toate există doar prin El. Nouă ni se cere să fim activi în lucrările noastre, însă într-un mod degajat, aidoma unei păsări în zborul ei lin. „Cei care se folosesc de lumea aceasta să fie ca și cum nu s-ar folosi de ea deplin. Căci fața acestei lumi trece” (1 Cor. 7,29).

Nu grija pentru procurarea celor trebuincioase vieții noastre este condamnată, ci acea grijă egoistă, îngrijorarea, încrâncenarea care ajunge ca pe mulți dintre noi să ne stăpânească și să ne acapareze în așa măsură încât să ne desfigureze moral.

Cateheză despre sfaturile evanghelice

(Urmare din pag. 1)

demn oarecum particular, care vizează o vocație specială, îndreptată spre un ideal, sau spre un scop superior. Și nu puțini au fost cei care au urmat sfatul Apostolului pentru a duce o viață dedicată lui Dumnezeu. Biserica a sprijinit, a protejată și a cinstit în mod deosebit dintru început această instituție a „fecioriei”, care cuprindea chiar și pe femeile rămase văduve. Și acestea, urmând îndemnul, sau sfatul Apostolului (1 Corinteni 7, 40) chiar tinere fiind, preferau să trăiască pentru Domnul, renunțând la recăsătorirea pe care Biserica le-ar fi admis-o, motiv pentru care în Biserica apostolică unora ca acestora li se spunea tot fecioare.

3. Sfatul ascultării ni-l oferă ca model tot pe Mântuitorul, care „s-a făcut ascultător până la moarte și încă moarte pe cruce” (Filipeni 2,8). Și aceasta, fiindcă El nu a venit să facă voia Sa, ci voia Tatălui. Dacă prin păcatul neascultării primul om a rupt comuniunea cu Dumnezeu, Fiul Omului prin ascultare până la jertfă, împlinindu-și voia Tatălui, restabilind dreptatea lui Dumnezeu și răscumpărând neamul omenească din păcat. Tot cel ce se leapădă de sine (Marcu 8,34), de eul păcatului, devine următor sau imitator al vieții lui Hristos, făcându-se ascultător Lui, pentru a se împărtăși din duhul lui Hristos și a deveni asemenea Lui. El rămâne astfel în iubirea lui Hristos, asemenea „mlădiței în viță” (Ioan 15,5) și face această dovadă împlinind, sau făcându-se ascultător cuvintelor Lui (Ioan 14,23—24; I Ioan 5,3).

După cum putem vedea, cele trei sfaturi evanghelice reprezentând urmarea și dăruirea lui Hristos, eliberează ființa noastră de cele trei patimi: „pofta ochilor”, prin sărăcia de bună voie; „poftea trupului”, prin feciorie, sau castitate; și „trufia vieții”, prin ascultare (vezi: I Ioan 2,16).

Odată cu biruința creștinismului au pătruns în sânul Bisericii, în secolul IV, mase pagâne, încredinate numai formal, încât odată cu slăbirea evlaviei, cei dornici de desăvârșire s-au retras din „vuietul lumii” în pustii și astfel s-a întemeiat monahismul. Inceputul l-a făcut Sfântul Antonie cel Mare (+336), de la care s-a răspândit în toată lumea. Organizarea monahismului chinovial (de obște) l-a făcut Sfântul Pahomie, ucenicul Sfântului Antonie, iar Sfântul Vasile cel Mare (+379) a deinitivat viața mănăstirească. Întreaga viață monahală se temeluește pe cele trei sfaturi evanghelice, numite „voturi monahale”, sărăcia de bună voie, castitatea sau fecioaria și ascultarea de superiori (cu condiția ca aceștia să nu poruncească ceva împotriva credinței și a moralei Bisericii).

IV. Recapitularea-Aprecieră

De cine au fost instituite sfaturile evanghelice? (De către Mântuitorul nostru Iisus Hristos). Cine le-a practicat mai întâi? (El și Sfinții Apostoli). Care este atunci semnificația lor pentru credincioși? (Ele reprezintă o urmare a vieții Mântuitorului). Ce vizează sfaturile evanghelice? (Desăvârșirea duhovnicească a celor ce renunță la bunuri îngăduite, pentru a se putea dăruii total slujirii lui Hristos și semenilor). De aici vedem că sfaturile evanghelice au un aspect negativ și unul pozitiv. Cel negativ se referă la renunțarea sau eliberarea voluntară de anumite bunuri îngăduite ale vieții, iar cel pozitiv înseamnă o totală dăruire lui Hristos.

V. Asocierea

În felul acesta apare mai bine diferența dintre sfat și poruncă. Dacă porunca ne obligă să săvârșim anumite fapte pentru a obține mântuirea sufletului, sfatul evanghelic (sau moral) reprezintă o renunțare de bună voie la anumite bunuri îngăduite, în scopul desăvârșirii religioase-morale. Așadar, sfatul evanghelic reprezintă o desăvârșire a poruncii. Dacă toate poruncile se împlinesc în iubire, sfaturile evanghelice desăvârșesc iubirea față de Dumnezeu, față de semenii și față de întreaga creație, eliberând-o de piedicile care i-ar putea frâna continua ei ascensiune.

VI. Generalizarea

Din cele până aici tratate vedem că sfaturile evanghelice au fost instituite și practicate de Mântuitorul, iar credincioșii pe măsură ce tind spre desăvârșire, urmează pilda vieții Lui.

VII. Aplicarea

Chiar dacă sfaturile evanghelice s-au fixat mai mult în viața monahală, sub numele de „voturi monahale”, la împlinirea lor sunt chemați să aspire toți credincioșii, fiindcă tuturor li se adresează îndemnul de a fi desăvârșiți asemenea lui Dumnezeu, adică a-eme-nea vieții duhovnicești a Mântuitorului.

copii nu sunt școlarizați. Milioane de copii lucrează în condiții inumane, trăiesc în zone calamitate, afectate de conflicte armate, trăiesc în închisori și pe străzi, sunt folosiți în războaie (copii-soldai), milioane de copii sunt victime ale agresiunii fizice, sexuale, morale. Discriminările la care sunt supuse fetele încă de la naștere au o nepermisă frecvență și gravitate. Femelele „majoritatea absentă” sunt excluse de a duce o viață socială pe temeiul îgnoranței, neșcolarizării și prejudecăților sociale și religioase.

Sub devisa „Copiii înainte de toate” se așteaptă în partea factorilor de decizie politică, economică, administrativă, educațională și religioasă soluții eficiente pentru o reală ameliorare a condițiilor de viață ale copiilor, pentru apărarea lor de violență, pentru protecția celor înfestați cu HIV și bolnavi de SIDA, pentru reducerea ignoranței prin școlarizare și alfabetizare. Copiii reprezintă viitorul social al omenirii. De calitatea vieții lor depinde sănătatea fizică, mentală și morală a comunității adulte de mâine. Solidarizarea țărilor dezvoltate cu cele slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare trebuie să depășească faza filantropică pentru a se asigura pacea și armonia socială.

Conf. univ. dr.
ELENA MACAVEI

rezultate de ameliorare a condițiilor de viață a acestora: — scăderea ratei mortalității în antile; — atenuarea efectelor subnutriției și ale malnutriției; — eliminarea suferințelor copiilor victime ale conflictelor militare din țări ca: Ruanda, Burundi, Afganistan, Armenia, Azerbaidjan, Haiti, Irak, Bosnia-Herțegovina, Croația etc.

S-au desfășurat numeroase acțiuni pentru reducerea mortalității materne, acțiuni în favoarea copiilor neglijați și maltratați, a copiilor exploatați economic, a copiilor străzii, a fetelor maltrătate sexual. Congresul mondial contra exploatarea sexuală a copiilor ce a avut loc în august 1995 la Stockholm a dezbătut unele dintre cele mai oribile forme de violență împotriva copiilor: prostituția și maltratarea genitală. În țări ca Sudan, Somalia, Etiopia, Mali, Egipt ș.a., ritualurile inumane de mutilare genitală a fetelor duc și astăzi la traumisme fizice și psihice grave.

Nivelul așteptărilor față de politica de protecție și ocrotire a copiilor puse în practică de guverne, de organizații internaționale și naționale, de asociații guvernamentale și nonguvernamentale este pe măsura gravității și urgenței problemelor. Se speră în soluții eficiente pentru respectarea cu adevărat a drepturilor copilului.

Mai mult de 12 milioane de copii sunt victime ale violenței drepturilor lor. 143 de milioane de

ATITUDINI, REACȚII, PUNCTE DE VEDERE

Atitudinea Ortodoxiei în fața provocărilor civilizației occidentale

În data de 1 septembrie 1996, cu prilejul celebrării anului nou bisericesc, la sediul Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol a avut loc o reuniune a tuturor ierarhilor aparținând de acest scaun patriarhal. Tema reuniunii este formulată în titlul acestui text informativ.

Deschizând lucrările, Sanctitatea Sa Bartolomeu, patriarhul ecumenic a spus, între altele:

„Este un fapt recunoscut că ortodocșii fac parte astăzi din spațiul unificat al Occidentului, așa cum apare acesta modelat prin dezvoltarea tehnologică. Ca urmare, ortodocșii înșiși sunt influențați de această dezvoltare și implicți de criteriile occidentale de morală și raționalitate. Tentația este mare și pentru ca să putem rezista la aceste provocări avem nevoie de teologia noastră ortodoxă nu numai pentru a nu ne înstrăina noi înșine, dar și pentru a-i ajuta pe frații noștri eterodocși. În alți termeni, trebuie să revigorăm mărturia Ortodoxiei în lumea occidentală și, mai ales, aceea a primului său scaun: Biserica Constantinopolului; o lume care, saturată de propriul său materialism, aspiră la Ortodoxie ca la speranța secolului XXI, iată o perspectivă care s-ar putea într-adevăr concretiza, Ortodoxia având posibilitatea de a consola și salva omul contemporan pentru că ea este singura Biserică mai aproape de om, care respectă și onorează prin excelență persoana umană ca și chip al lui Dumnezeu și care, în consecință a dezvoltat o veritabilă

antropologie creștină. Omul occidental descoperă în teologia și gândirea ortodoxă tot ceea ce lipsește azi în viața sa: spiritualitate, autenticitate, raport personal cu lumea sau — pentru a mă exprima altfel — uzajul euharistic — liturgic, al lumii, fără ca aceasta să însemne că noi înșine, ortodocșii, apreciem în chip plener și trăim în chip conștient și în fiecare clipă tezaurele pe care le posedăm prin credința și tradiția noastră”.

În cadrul amintitei reuniuni au fost prezentate mai multe referate. Unul dintre acestea a avut drept temă: „Trăsăturile caracteristice ale civilizației occidentale” și a fost alcătuit de către înalt Prea Sfințitul mitropolit Ioan de Pergam. Înalt Prea Sfinția Sa a fost prezent și în cursul lunii iulie la al IV-lea Congres al profesorilor de teologie ortodoxă, ce a avut loc la Facultatea de Teologie a Universității din București. Cu acel prilej a vorbit despre „Receptarea părinților Bisericii astăzi”. Înalt Prea Sfinția Sa făcea recomandarea ca și noi cei de azi să avem aceeași atitudine față de cultura occidentală, care a devenit cultura reprezentativă a vremii noastre și cu care suntem cu toții confrunțați, precum au avut Sfinții Părinți față de cultura păgână greco-romană, încreștinându-o. Așa și noi să imprimăm tentă creștină în cultura și civilizația occidentalului.

(Informație preluată după „Episkepsis”, nr. 535/30 septembrie 1996).

Probleme cu care se confruntă Ortodoxia astăzi

Popoarele ortodoxe din Europa de Est, după ce s-au eliberat de tirania regimurilor comuniste totalitare, sunt în prezent confrunțate cu simptome dăunătoare, mult timp refutate, din partea unitarismului romano-catolic și a Misionarismului protestant, care suscită conflicte confessionale violente în Europa orientală, dar și o confuzie în rândul conducătorilor spirituali și politici din Occident, care se manifestă printr-o ostilitate inexplicabilă și nu întâmplătoare contra Ortodoxiei. Conducătorii de Biserică și Confesiuni creștine din Occident tolează în chip ipocrit, dacă nu chiar încurajează deschis două principale provocări lansate față de Ortodoxie prin mass-media Occidentului și anume: că Islamul se află mai aproape de Creștinătatea occidentală decât Ortodoxia; că civilizația popoarelor ortodoxe e străină culturii lumii creștine a Occidentului și mai aproape de Islamism. Astfel de păreri preconcepute, adeseori contradictorii, își au rădăcinile în vechi antagonisme confessionale și sunt scoase la suprafață pentru a servi drept scopuri de natură politică, economică, socială, etc., în detrimentul popoarelor ortodoxe aflate actualmente într-o situație precară. Creștinul oc-

cidental nu este în măsură să reacționeze corect față de propaganda răuvoitoare contra Ortodoxiei și a popoarelor ortodoxe, care sunt lăsate fără apărare în fața multelor manifestări de ostilitate a Occidentului.

Există, prin urmare, o problemă serioasă pentru Ortodoxie și pentru popoarele ortodoxe în raport cu opinia publică a Occidentului, problema devenită cu atât mai periculoasă cu cât s-a produs un dezechilibru în noua ordine mondială, instaurată după căderea cortinei de fier. De aici datorită prezentei a Bisericii-Mame ca și a altor Biserici ortodoxe locale de a calma această agresiune a lumii occidentale; o agresiune pentru care singura manieră eficientă de a reacționa în condițiile actuale, este de a căuta să angajezi un dialog deschis cu creștinătatea occidentală asupra tuturor problemelor și la toate nivelele, pentru a frâna aceste prejudecăți maladeve de unui trecut istoric încă foarte viu”.

(Extras din comunicarea I.P.S. Damaskinos al Elveției, prezentată la aceeași întrunire a ierarhilor Tronului Patriarhal, din Constantinopol, ținută în data de 1 septembrie 1996. Comunicarea a apărut în „Episkepsis”, nr. 535 din 30 septembrie 1996, pp. 11—12).

În Biserica Angliei — reacții negative la adresa sacerdoțiului feminin

Precum se cunoaște, Biserica anglicană, urmând celei protestante, a acceptat și a pus în practică hirotonia femeilor.

S-a constatat însă că tot mai mult sporește numărul membrilor acestei Biserici, clerici și mireni, care nu socotesc de bun augur încălcarea tradiției de veacuri a sacerdoțiului masculin.

Așa se face că, mai recent, a luat ființă în Anglia o asociație numită „Forward in Faith” („Înainte, în credință”), în cadrul căreia protestatarii își conjugă eforturile în vederea determinării magisteriului acelei Biserici de a reveni la tradiția apostolică a hirotoniei numai a bărbaților.

În vederea sensibilizării opiniei publice, unii dintre membrii acestei asociații au recurs la mo-

dalitatea de a-și exprima protestul, fixându-și pe propriile mașini un claxon cu următoarea inscripție: „În caz de accident sau orice altă situație urgentă sunteți rugați a apela numai la un preot de sex masculin”. Ei declară de asemenea că și în cazul decesului nu pot concepe să fie înmormântați decât de un bărbat hirotonit. Președintele acestei asociații a și făcut, în acest sens, o declarație, spunând: „Deoarece, după conștiința mea, nu pot accepta sacerdoțiul femeilor, acum cât sunt în viață, evident că nu îl voi putea accepta nici după moartea mea și ca atare nu doresc să fiu înmormântat de o femeie hirotonită preot”.

(După „Episkepsis” nr. 535/30 septembrie 1996, p. 5).

Învățământul și morală religioasă

După cum se știe, marea majoritate a locuitorilor României sunt creștini. Reintroducerea studiului religiei în școli a reprezentat un mare câștig pentru viitorul generației care se formează acum. „Liber-cuțetătorii”, care protestează așa-zisei constrângerii a tinerilor de a studia religia aduc argumente evidente rău voitoare și de inspirație marxist-leninistă: „Ni-meni nu este obligat să creadă în Dumnezeu”. Dar opțiunea trebuie făcută în cunoștință de cauză, adică după studierea fundamentelor religiei creștine. Evident, elevii aparținând minorităților religioase au dreptul să-și studieze propria lor religie.

Introducerea religiei ca disciplină facultativă în învățământul superior ar da posibilitatea tinerilor mai apropiați de vârsta maturității să cunoască mai în profunzime învățătura lui Iisus, ceea ce, la o vârstă când ei sunt suși multor tentații și influențe negative, ar contribui la consolidarea lor spirituală și morală.

(Extras din „Reforma învățământului în România — schiță de proiect”, material semnat de prof. univ. dr. Gheorghe Boldur Lătescu, și publicat în „România liberă” din 15 ianuarie 1997.

Pr. prof. D. ABRUDAN

LA ÎMPLINIREA A CINCISPREZECE ANI DE SLUJIRE ARHIEREASCĂ LA SIBIU

În ziua de 7 februarie 1997 s-au împlinit 15 ani de la instalarea I.P.S. Dr. Antonie Plămădeală ca Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Crișana și Maramureș.

Pentru Biserica Ortodoxă din Transilvania, momentul acesta aniversar se înscrie ca un eveniment deosebit și cu profunde rezonanțe în sufletul și inima tuturor celor ce simt și trăiesc românește pe aceste binecuvântate plaiuri.

Înalt Prea Sfinția Sa s-a născut la 17 noiembrie 1926 în comuna Stolniceni, jud. Lăpușna (Basarabia) din părinții Vasile și Elisabeta, tatăl fiind cântăreț bisericesc.

După școala primară, urmează Seminarul teologic „Gavriil Bănulescu-Bodoni” din Chișinău unde va urma șase clase, iar ultimele două la Seminarul „Nifon” din București. Între 1945—1948 a urmat cursurile Facultății de Teologie a Universității din București, iar în anul universitar 1948—1949 cursurile Institutului Teologic Universitar din Cluj unde și-a susținut și examenul de licență în Teologie cu teza „Importanța antropologiei careliene pentru o pedagogie creștină”.

În anul 1949 a intrat în monahism la Mănăstirea Prislop de lângă Hațeg unde a și fost hirotonit diacon de episcopul Andrei Magieru al Aradului. În același an, călugăr fiind, este condamnat, în lipsă, la 7 ani temniță grea pentru activitate anticomunistă, astfel că între 1949—1954 pribegeste ca fugăr prin diferite părți ale țării.

În anul 1954 este arestat la Iași, transferat la închisoarea Jilava, anchetat de securitate și judecat de Tribunalul Militar din București și condamnat la 4 ani temniță grea. În urma unui decret de amnistiere este eliberat din închisoare și se întoarce la mănăstirea Slatina unde se așează între timp, înscriindu-se și la cursurile de doctorat de pe lângă Institutul Teologic Universitar din București.

În 1959, este dat afară din mănăstire, din cler, era ieromonah, hirotonit fiind de episcopul Partenie Ciopron, și de la studii pentru motivul că suferise o condamnare, astfel că între anii 1959—1961, s-a aflat șomer și muncitor sezonier la diferite întreprinderi din București. Între 1961—1968 funcționează ca muncitor necalificat și alte funcții în producție la Fabrica de mase plastice „București”.

În urma „dezhgețului de la Praga” din 1968, se poate reîntoarce la Institutul Teologic din București și în același an beneficiind de o bursă este trimis de patriarhul Justinian în Anglia, unde își va desăvârși studiile și își va întocmi teza de doctorat. Aici în Anglia va frecventa până în 1970 cursurile superioare de Teologie și filosofie de la cele două facultăți de la „Heythrop College” de lângă Oxford, colegiu care apoi s-a mutat în cadrul Universității din Londra. Aici a obținut titlul de doctor în Teologie cu teza „Biserica slujitoare în gândirea occidentală din punct de vedere ortodox”, cu calificativul „Magna cum laudae”.

La 15 decembrie 1970, a fost ales, pe când se mai afla la studii în străinătate, ca episcop vicar patriarhal și hirotonit la 27 decembrie în același an, încredințându-i-se sectorul Relații Externe Bisericești. La 1 septembrie 1971 a fost numit Rector al Institutului Teologic Universitar din București. În anul 1972 a obținut titlul de doctor în Teologie și la Institutul Teologic Universitar din București cu teza: „Biserica slujitoare în Sf. Scriptură, Sf. Tradiție și în Teologia Contemporană”.

La 13 ianuarie 1980 a fost ales episcop de Buzău, unde deși a stat doar doi ani a realizat „multe în puțin timp jertfiri”, după cuvântul episcopului Chesarie al Buzăului. În 10 ianuarie 1982, episcopul Buzăului Antonie a fost ales de organele bisericești, iar în 7 februarie 1982 a fost instalat în scaunul de Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Crișana și Maramureș.

„Vin aici să slujesc, să lucrăm și să ne rugăm împreună să ne ajute Dumnezeu să fim o Biserică slujitoare” — spunea I.P.S. Sa în 7 februarie 1982 în catedrala din Sibiu, cuvinte care s-au concretizat în cei 15 ani de mitropolit al Ardealului, au prins viață cum nu se poate mai vădit, împliniri care, oricât ne-am strădui, nu le vom putea reda într-un material ca cel de față.

În ce privește propovăduirea Evangheliei, una dintre îndatoririle de căpătâi ale oricărui slujitor al Bisericii și a arhierului în special, I.P.S. Sa și-a făcut un adevărat crez din propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu „cu timp și fără timp”, fiind recunoscut ca un ilustru predicator, cultivând cu predilecție predica apologetică. Stau mărturie în acest sens cele două volume de predici ale I.P.S. Sale „Tălcuri noi la texte vechi” și „Cuvinte la zile mari”, apărute la Centrul Eparhial în 1989, care cuprind predici ținute la Catedrala din Sibiu în răstimpul arhipăstoririi sale, până la Revoluția de 1989.

După 15 ani de slujitoare Arhipăstorie

I. P. S. Mitropolit,
Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ,
P. C. Părinți,

„Et... in Arcadia ego...”

Ca printr-un tunel al timpului, evocând momente deosebit de emoționale, înălțătoare-duhovnicești ca acelea legate de cei 15 ani de când sunteți cu noi Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, doresc ca, în calitatea mea de vechi membru al Consiliului Eparhial și al Adunării Naționale Bisericești, să vă regăsim — în împlinirea celor spuse cu atâția ani în urmă, și să rugăm pe Bunul Dumnezeu să vă dea sănătate, aceeași putere de muncă — spre binele credincioșilor Bisericii noastre strămoșești-ortodoxe.

Iată: ...10.I.1982, orele 14,30 — P.F. Patriarh (de veșnică pomenire) Iustin Moiseuc și Președintele al Colegiului Electoral, proclamă ales ca Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ (ales și de voturile mirenilor în totalitate nemembri de partid...).

7.02.1982 orele 12,07 — I.P.S. Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ din scaunul de Mitropolit al Ardealului (și în Sfintele odăjdii ale Marelui Mitropolit Șaguna) — da cea dintâi Binecuvântare Arhipăstoriească. Corul cântă: „Pe stăpânul și Mitropolitul nostru...”.

Spicuil din cuvântul I.P.S. Voastre de atunci și punctând doar unele din multiple realizări ce s-au înscris pe făgașul acestora, vă vom regăsi în spusele: „Atâta vreme cât trăim, faptele noastre nu sunt întotdeauna împlinite, ele sunt în curs de împlinire”.

Astfel citez din nou „Mitropolia Ardealului are tradițiile ei; una e aceea că cel ce vine aici trebuie să știe să vorbească — că intru aici într-o anumită tradiție; răspunderea ce o am față de înaintașii mei — amintind de testamentul Șaguna — de un Model Șaguna...”.

„Iată vin să fac voia Ta, Dumnezeule. Vin aici să slujesc, să lucrăm și să ne rugăm împreună. Să ne ajute Dumnezeu să fim o Biserică slujitoare”. Răspunzându-i Pr. prof. D. Luca, ce a vorbit în numele protopopiatului și a preoților, ați spus: „Să fie încredințați toți că voi cultiva cele mai bune relații. Voi prețui răvna, cinstea, împlinirea misiunii creștine. Duceți preoților dorința mea de a-mi avea plini de elan și de entuziasm în lucrarea lor de slujire”.

Adresându-Vă membrilor Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, membri ai Colegiului Electoral, ați spus, printre altele: „Pășesc întru întămperarea votului Dvs. cu încrederea că voi fi ajutați, că vom lucra împreună, că voi găsi la Sibiu colaboratori devotați Bisericii strămoșești și Patriei”.

Pe tărâm pastoral, grija de căpetenie a I.P.S. Sale a fost îndreptată în primul rând spre parohii și spre nevoile sufletesti ale credincioșilor, nevoi ce se cer împlinite în modul cel mai ziditor posibil. „Voi avea grijă — spunea I.P.S. Sa — ca în predicarea cuvântului dumnezeiesc și în toată lucrarea la care mă îndatoriez slujba de părinte sufletesc să fiu cu deschidere spre toate nevoile sufletesti ale credincioșilor și cu înțelegere pentru viața lor de toate zilele, pentru munca lor, pentru năzuințele lor”.

Cine nu cunoaște eforturile deosebite ale I.P.S. Antonie pentru a ține cât mai vie și mai trează la păstoria de sulette conștiința preoțească și a-i determina pe toți preoții să se implice cât mai deplin și într-un chip cât mai ziditor și eficient în lucrarea lor pastoral-misionară.

Tot în acest scop, de a forma în sufletele celor ce se pregătesc pentru preoție conștiința unor „oameni luminați și echilibrați sufletește — după expresia I.P.S. Sale, care să înțeleagă și să trăiască în chip drept învățătura Bisericii”, I.P.S. Sa s-a îngrijit și se îngrijește în-

(Continuare în pag. a 4-a)

Arhid. Drd. VISARION BALȚAT

Eveniment istoric: locaș de închinare în clădirea cazarmii Academiei Trupelor de Uscat Sibiu

În 16 ianuarie 1997, Înalt Prea Sfințitul mitropolit al Ardealului Dr. Antonie Plămădeală, însoțit de un sobor de preoți și un numeros cor de studenți teologi, a oficiat slujba sfințirii capelei din clădirea cazarmii Academiei militare din garnizoana Sibiu. Locașul sfânt a fost amenajat prin sârghiș și munca depusă de confesorul garnizoanei preot militar Valentin Bețiu, scrijinit de D-l general de brigadă Stoina Neculai, precum și de cadrele Academiei Militare.

La această manifestare creștinească au participat comandanții de unități militare din garnizoana Sibiu și Organe ale puterii locale, în frunte cu D-nul prefect T. Costăchescu.

După slujba de sfințire participanții au fost invitați în cazinoul unității unde s-a servit o mică gustare. Aici s-au purtat d'scutii între participanți arătându-se că Armata Română a fost și este creștină, după cum poporul, al cărui fii sunt chemați anual la datoria de onoare de a-și îndeplini serviciul militar, este creștin.

Dacă răsoiul filele istoriei noastre nu prea îndepărtate, vom constata, spre surprinderea generațiilor de azi, că în armata română, până în preajma celui de al doilea război mondial, în fiecare garnizoană militară exista în cadrele active d'n armată și câte un preot militar, având gradul de căpitan. Această realitate din armata noastră a fost păstrată prin înființarea unui Episcopat militar în Alba Iulia — orașul reîntregirii țării prin Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 — iar ca episcop militar a fost ales protopopul Ioan Stroia de la Episcopia din Sibiu.

(Continuare în pag. a 4-a)

IOAN CRISTEA,

veteran de război din Est și Vest

Venind de pe meleagurile cetăților de răsărit ale lui Ștefan cel Mare și Sfânt (intrat în monahism în 1949 la Mănăstirea Prislop de lângă Hațeg) și activând apoi pe meleagurile Buzăului, ați adus cu Dvs. la Sibiu o bibliotecă personală de peste 30 000 volume — tratate, lucrări de mare valoare teologică, istorică și socială — și o bogată experiență în toate domeniile bisericești și celelalte activități obștești. Toate drepturile materiale ce vă reveneau ca autor al atâtor lucrări, le-ați donat Bisericii; la reședința Mitropoliei ați ridicat o mare, frumoasă și utilă construcție; ați reparat complet casa Eminecscu, cu 3 săli de expoziție; ați lărgit spațiul tipografic — dotându-l cu mașini tipografice de mare tehnicitate (cele existente prezentau o jalnică degradare). V-ați îngrijit de împlinirea dorinței marelui filozof C. Noica — de a fi înmormântat la schitul din Păltinș (cu o semnificație deosebită și în timp...); Ați acordat o grijă permanentă consolidării și construirii de Biserică (V-am auzit nu o dată spunând, printre altele, preoților: „Dacă simțiți că vreo Biserică se clatină, puneți repede umărul și apoi primul pe care să-l chemați spre a o sprijini să nu se dărâme să fiu eu”). Ați cumpărat la Sibiu, într-o perioadă deloc ușoară, un local ce a fost adaptat ca și locaș de închinăciune (Biserica de pe Koralov). Ați rostit cuvinte de aleasă învățătură pentru clerici și mireni. Medici, magistrați, avocați, intelectuali din diverse sfere de activitate se interesau și veneau să vă asculte în Sf. noastră Catedrală... O încununare a activității gospodărești a I.P.S. Voastre, o reprezentă reafacerea din temelii a măreței Mănăstiri de la Sămbăta de Sus. Imi voi permite să spun că atât inițiativa obținerii autorizațiilor — în acea perioadă — cât și unele soluții tehnice ce au dat posibilitatea transformării ulterioare a unui corp al construcției, într-o autentică Biserică (după '89) îi aparțin I.P.S. nostru Mitropolit. Dar dincolo de acestea, de eforturile financiare teama că „cineva” va descoperi că aci se înalță o Mănăstire și nu un complex muzeal (cu consecințe impredictibile pentru mărețea construcție) a fost sigur și „prompt” înregistrată și pe sensibilul „seismograf — Inima — I. P. S. Voastre.

Și într-o perioadă când se vorbea prioritar de reforme materiale, I.P.S. nostru Mitropolit scria mereu la sfințirea de Biserică, în mijlocul tinerețului, a celor mai puțin favorizați de soartă, a multor Asociații, a veteranilor de război, cu ocazia diferitelor aniversări de mare conținut național-patriotic românesc, ați adus cuvinte de mare înfălbătare, de o mare încercătură morală și patriotică.

Și voi încheia — deși, ar mai fi atâtea de spus —, ...cu cele rostite, printre altele, atunci în 1982, de P.C. Arhid. Dr. Constantin Voicu „Prin venirea I.P.S. Voastre se continuă o frumoasă și îndelungată tradiție de a avea în fruntea Mitropoliei Ardealului cărturari de înalt prestigiu teologic și dascăli de vocație, care și-au legat cele mai înalte preocupări ale lor de viața institutului nostru teologic”.

Av. Ioan MORARIU

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **MERCURI, 1 ianuarie 1997.** — A slujit Sf. Liturghie în Catedrala Mitropolitană. A hirotonit întru preot pe diacon Dragotă Vasile pe seama Parohiei Presaca, Protopopiatul Sibiu, și întru diacon pe tânărul licențiat Gălăjeanu Manoil-Petruș. La sfârșitul Sf. Liturghii a hirotesit întru iconom-stavrofor, cu dreptul de a purta brâu roșu și cruce, pe secretarul Mitropoliei pr. Valentin-Mihail Sicoe. La sfârșitul Sf. Liturghii a ținut un scurt cuvânt de învățătură. După terminarea Sf. Liturghii a oferit o recepție la Reședința Mitropolitană unde a participat toți preoții slujitori de la Catedrală, Permanența Consiliului Eparhial și Corul Catedralei.
- **SAMBĂTA, 4 ianuarie 1997.** — A acordat un interviu domnului Thomas Roth de la ziarul local „Jurnalul de Sibiu”.
- **LUNI, 6 ianuarie 1997.** — „Boboteaza” — A slujit Sf. Liturghie în Catedrala Mitropolitană. A hirotonit întru preot pe diaconul Gălăjeanu Manoil-Petruș pe seama Parohiei Hașag, Protopopiatul Sibiu și întru diacon pe licențiatul Dr. Mihail Sășăușan, onorific, pe seama Parohiei „Pogorărea Sf. Duh” — Valea Aurie Sibiu. A oficiat slujba de Sfințire a apei în Catedrala Mitropolitană. În după-amiaza aceleiași zile a acordat un interviu pentru postul local de Radio-Televiziune Sibiu.
- **MARȚI, 7 ianuarie 1997.** — „Sf. Ioan” — A slujit Sf. Liturghie în Biserica cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul” din Parohia Săliște-Gru, Protopopiatul Săliște. În cadrul Sf. Liturghii a rostit, tuturor celor prezenți, un bogat cuvânt de învățătură.
- **MARȚI, 14 ianuarie 1997.** — A efectuat o vizită de lucru la Protopopiatul Sibiu, reședința episcopală și la Casa de Presă și Editură „Tribuna”, la invitația domnului director Emil David, cu care a avut o lungă discuție privind colaborarea între cele două instituții.
- **MERCURI, 15 ianuarie 1997.** — A primit la Reședința Mitropolitană pe domnul prefect Tiberiu Costăchescu însoțit de domnul consilier Nicolae Scutea.
- **JOI, 16 ianuarie 1997.** — În cadrul unei mari festivități a sfințit Capela militară amenajată în cadrul „Academiei Trupele de Uscat” din Sibiu. În cadrul Sf. Liturghii a hirotesit pe pr. Bețiu Valentin, slujitorul acestei Capele, întru iconom, cu dreptul de a purta brâu roșu. La sfârșitul Sf. Liturghii a rostit un cuvânt de învățătură referitor la episcopii și clerul militar, mulțumind totodată domnului general-maior Neculai Stoina, comandantul Academiei, precum și colaboratorilor domniei sale, tuturor celor care și-au adus aportul la realizarea acestei Capele. A participat la recepția oferită de conducerea Academiei cu această ocazie.
- **VINERI, 17 ianuarie 1997.** — „Sf. Antonie” — Ziua onomastică a I.P.S. Sale. Cu această ocazie a oferit o recepție la care a participat Decanul și corpul profesoral al Facultății de Teologie, angajații Centrului Eparhial, preoți din Sibiu, reprezentanți ai Oastei Domnului, alte persoane, cu care s-a întreținut cordial.
- **DUMINICA, 19 ianuarie 1997.** — A cercetat Mănăstirea „Sămbăta” în legătură cu mersul lucrărilor Academiei de la „Sămbăta” și a picturii Bisericii.
- **MERCURI, 22 ianuarie 1997.** — A primit la Reședința Mitropolitană o delegație mixtă franco-belgiană de „isihști” condusă de preot-lector Vasile Grăjdian, de la Facultatea de Teologie din Sibiu.
- **JOI, 23 ianuarie 1997.** — A prezidat la reședința episcopală din Alba-Iulia lucrările Sinodului Mitropolitan, la care au participat I.P.S. Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, P.S. Ioan al Oradiei, P.S. Iustinian al Maramureșului și Sătmăruului, P.S. Andrei al Alba-Iuliei și P.S. Ioan al Covasnei și Harghitei. A participat, de asemenea, și Arhid. prof. dr. Ioan Floca — profesor de drept canonic și consilier juridic al Arhiepiscopiei Sibiului.
- **VINERI, 24 ianuarie 1997.** — A primit la Reședința Mitropolitană pe domnul profesor Sorin Dumitrescu, directorul Fundației „Anastasia” — București, cu care s-a întreținut și căruia i-a acordat un interviu. În după-masa aceleiași zile a cercetat Mănăstirea „Sămbăta” unde s-a întreținut cu domnul Dragoș Șeuleanu, secretarul general al Radiodifuziunii Române.
- **LUNI, 27 ianuarie 1997.** — A acordat un interviu domnului Răzvan Bucuroiu, redactor la ziarul „Ziua” din București, apărut în același ziar la data de 1 februarie 1997.
- **JOI, 30 ianuarie 1997.** — Cu ocazia sărbătoririi Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan, hramul Facultății de Teologie din Sibiu, participă la Sf. Liturghie în Catedrala Mitropolitană. La terminarea Sf. Liturghii hiroteseste întru iconom, cu dreptul de a purta brâu roșu pe preot-lector drd. Ielciu Mircea și pe pr.-lector Iosu Mihai. Participă la recepția oferită de P.C. Decan pr. prof. dr. Mircea Păcurariu în cinstea acestei sărbătoriri. În după-amiaza aceleiași zile participă, la Casa Armatei, la invitația domnului general de brigadă Neculai Stoina, rectorul Academiei Trupele de Uscat, la întâlnirea cu membrii Comisiei de Acreditare a acestei Academii, condusă de domnul Academician Radu Voinea. A cercetat Mănăstirea „Sămbăta”.

Secretar eparhial,
pr. VALENTIN SICOE

Eveniment istoric...

(Urmare din pag. a 3-a)

Religiozitatea Armatei române s-a confirmat și prin participarea cu companii de onoare date la bisericile din garnizoanele respective la slujbele religioase ce se făceau la Anul Nou, Bobotează și Sfințele Paști. Mai mult, chiar în Vinerea Paștilor se instalau gărzi de onoare în biserici la catafalcul Sfântului Epitaf, gărzi care se ridicau odată cu terminarea slujbei Invierii.

Regimul comunist, instalat după 6 martie 1945, a făcut totul ca această manifestare creștinească în armată să fie oprită și apoi desființată. Această măsură abuzivă contra credinței creștine se pare că la suprafață ar fi reușit, dar în realitate în întimitate religiozitatea a continuat cu tot riscul unor sancțiuni, la care se expuneau cadrele militare, care nu o respectau. Au fost frecvente când cadrele active ale armatei, după celebrarea căsătoriei civile, la Oficiul de stare civilă, sub masca unor excursioniști de ocazie, plecau la Mănăstirile de la Sămbăta sau de la Cozia, sau alte schituri și mănăstiri, unde în mare taină — săvârșeau că-

sătoria religioasă. Spiritul creștin ortodox a îndemnat poporul nostru să ridice cruci în diferite răspântii, pe întreg cuprinsul țării, în cinstea unor evenimente istorice, sau la locurile de odihnă și meditații ale călătorilor. Tot legea creștină a rânduit punerea unei cruci la mormântul unui decedat pentru a i se cinsti memoria, dar și pentru a i se confirma calitatea de creștin. Același lucru îl confirmă crucile și troițele puse la mormintele eroilor noștri din cele două războaie mondiale, morminte la care se fac pelerinaje, la anumite zile din an, pentru a se depune coroane de flori și a se cinsti memoria lor, pentru suprema jertfă făcută pentru existența și viitorul acestui neam. Numai că dictatura comunistă, pentru a lovi și din acest punct de vedere în vocația creștină a poporului, a luat măsura abuzivă că sub pretextul amenajării cimitirului eroilor, crucile să fie înlocuite cu borne de beton. Așa s-a întâmplat și în cimitirul din Dumbrava Sibiului. După Revoluție, această măsură a fost îndreptată. În cimitirul e-

La împlinirea a 15 ani de slujire arhierescă la Sibiu

(Urmare din pag. a 3-a)

deaproape de buna desfășurare a procesului de instruire și educare la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, luând parte activă la consiliile profesionale, precum și la întâlniri cu studenții pe teme de interes duhovnicesc, pastoral și social. Totodată grija permanentă a I.P.S. Sale se îndreaptă în aceeași măsură și față de cele două Seminarii teologice liceale ale Eparhiei Sibiului, înființate în ultimul timp: cel din Brașov și cel din Făgăraș.

Dacă Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, acum integrată în Universitatea sibiiană, se mândrește cu dreptul de a conferi și titlul de doctor în teologie este meritul personal al I.P.S. mitropolit Antonie.

Izvorâtă din grija pentru satisfacerea nevoilor sufletești ale credincioșilor este și preocuparea I.P.S. Sale, ca, acolo unde se impune, să se înființeze noi unități parohiale cu lăcașuri de cult cum a fost cazul în Sibiu-Hipodrom, Sibiu-Valea Aurie, Brașov-Valea Cătăii, Mediaș-Cimitir, la care se adaugă cele aproape 30 de noi parohii înființate după Revoluția din Decembrie 1989, multe temeluite prin binecuvântarea pietrei fundamentale de către I.P.S. Sa. Prin inițiativa I.P.S. Sale, în Tipografia Eparhială din Sibiu s-a tipărit acum câțiva ani o carte mare în ajutorul surdo-muților (fotografii, gesturi și semnificații lor) care a fost oferită în dar Asociației Surdo-muților.

I.P.S. Mitropolit Antonie s-a dovedit a fi și un bun gospodar și chivernisitor al bunurilor bisericești. Alături de realizările de la Buzău, mâna gospodărească a I.P.S. Sale s-a simțit și se simte pe deplin și în Arhiepiscopia Sibiului și în primul rând la Centrul mitropolitan din Sibiu, care și-a schimbat cu adevărat fața. Este vorba despre noua reședință mitropolitană și de modernizarea celei vechi, de restaurarea Casei Eminescu, unde a fost deschisă o expoziție permanentă de icoane și obiecte de cult, de reînnoirea fabricii de lămânări și a Tipografiei mărite de patru ori, la fel s-a restaurat Schitul Păltinș, biserica și casele de acolo, s-au reconstruit aproape din temelie toate casele istorice de la biserica „Sf. Nicolae” din Schei Brașov, precum și așezământul monahal de la Predeal.

Pe plan gospodăresc însă, un loc special îl ocupă restaurarea incintei ctitoriei voievodale de la Mănăstirea Brâncoveanu, Sămbăta de Sus, distruse de tunurile vrăjmașe ale habsburgilor catolici de la Viena. S-au ridicat aici două corpuri masive de clădiri, în una din ele și o frumoasă biserică sfințită la 15 august 1993 de către S.S. Patriarhul ecumenic Bartolomeu.

Rectificarea mănăstirii lui Brâncoveanu, cu monumentalele construcții de astăzi, reprezintă nu numai un omagiu adus voievodului mărir Constantin Brâncoveanu „boier vechi și domn creștin”, ci și o subliniere a legăturilor frățești care au existat totdeauna între românii de pe ambele versante ale Carpaților. De remarcă și faptul că aici la Mănăstirea Brâncoveanu „Sămbăta de Sus” a fost inaugurată în vara anului trecut, cu prilejul festivităților legate de împlinirea a 300 de ani de la zidirea mănăstirii, o bogată și interesantă colecție de patrimoniu ce-i poartă numele donatorului ei, mitropolitul Antonie. Să amintim de asemenea și punerea pietrei de temelie la viitoarea Academie de la Sămbăta, ce va face ca numele acestei mănăstiri să intre în circuitul internațional prin conferințele ce se vor desfășura aici.

Să adăugăm la acestea și restaurarea a peste 45 de biserici și construcții a peste 20 de lăcașuri noi de cult în Arhiepiscopia. La fel sunt de amintit și cele aproape 16 schituri noi ce se reconstruiesc în Eparhie prin grija și străduința I.P.S. Mitropolit Antonie. Un capitol de seamă din activitatea I.P.S. Sale îl constituie desigur cel cărtăresc.

Roadele acestei munci asidue sunt dovedite de cele peste 29 de cărți scrise de I.P.S. Sa, lucrări abordând teme pe cât de variate, pe atât de interesante și de actuale. O temă predilectă a scrisului I.P.S. Sale o constituie istoria zbuciumată a poporului român din Transilvania, „această Transilvanie a cărei istorie e mai degrabă un martirologiu” — spunea I.P.S. Sa.

În anul 1970 a publicat un roman alegoric asupra dictaturii și a nenorocirilor aduse spiritului uman de totalitarism intitulat „Trei ceasuri în iad”, tradus și în limba bulgară în același an.

Pe lângă cele peste 29 de cărți, se cuvin amintite și sute de articole și studii apărute în diferite reviste și cotidiane din țară și de peste hotare, care împreună au însemnat în anii propagandei ateiste, adevărate raze de lumină și căldură pentru sufletele preoților și credincioșilor care le așteptau și le citeau cu nesăț. În Telegraful Român a întemeiat și susținut rubrici ca „Semnalăm”, foarte apreciată de intelectuali, apoi „Cuvinte duhovnicesci” și „Calendar de inimă”, promovând spiritualitatea ortodoxă românească și oamenii de valoare din istoria culturii românești.

O bogată și merituosă activitate a desfășurat și desfășoară I.P.S. Sa și pe plan extern, legată de Mișcarea ecumenică și de strădania de refacere a unității creștine așa cum a fost ea în perioada Sinoadelor ecumenice.

În acest sens prezența I.P.S. s-a făcut simțită în organele de conducere ale organizațiilor ecumenice regionale și internaționale încă din 1971, fiind unul din președinții Conferinței Bisericilor Europene; membru în Comitetul Executiv și Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor; Președintele Unității I a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, membru în Comisia internațională mixtă de dialog dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică; președintele delegației Bisericii Ortodoxe Române la Comisia de pregătire a Sf. și Marelui Sinod al Ortodoxiei; membru de onoare al Asociației „Pro Oriente” din Viena; membru de onoare al „Society of Antiquaries” din Edinburgh (Anglia) ș.a.

Înalt Prea Sfinția Sa a fost decorat și cu:
— Ordinul „Sf. Petru și Pavel” acordat de Patriarhia Antiohiei;
— Ordinul „Sf. Mormânt” acordat de Patriarhia Ierusalimului;
— Crucea de aur a Sf. Rombault, acordată de Primatul Belgiei;
— Crucea papală acordată de Papa Paul VI;
— Ordinul „Sf. Metodiu și Chiril” acordat de Patriarhia Bulgară;
— Ordinul „Sf. Serghe de Radonej” acordat de Patriarhia Moscovei;
— Medalia „Martin Luther” acordată de Bisericile protestante din R.F.G., ca și alte medalii primite din partea unor Biserici din lumea întreagă.

Înceind aceste gânduri de cinstire, la un astfel de moment aniversar, putem afirma că I.P.S. Sa Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului și-a împlinit așa cum se cuvine slujirea la care a fost chemat acum 15 ani.

Acum, la acest popas aniversar rugăm pe Dumnezeu să-i rânduiească zile bune, cu pace și sănătate, cu noi și binecuvântate împliniri spre a conduce ca și până acum Biserica din Transilvania și pe credincioșii ei „printre necazurile lumii și mângâierile lui Dumnezeu” — cum zice Fer. Augustin (De civitate Dei 18; 51—2), spre limanurile fericității din veacul de acum și cel ce va să vină.

Întru mulți și fericiți ani Înnalt Prea Sfințite Părinte Mitropolit Antonie!

roilor din Sibiu, prin inițiativa unui grup de veterani de război și cu sprijinul Mitropoliei Sibiu și a Centrului Militar s-a înălțat o cruce mare și impunătoare ca să preamărească pe camarazii noștri care zac sub glie și să confirme creștineasca lor credință.

Despre rolul preoților în oștirea noastră avem o dovadă elocventă încă din anul 1848, când se publică la Brașov, în ziua de 25 iunie, poezia lui Andrei Mureșanu „Un răsunet”, în care, în strofa a unsprezecea se confirma:

„... preoți, cu cruce-n frunte, căci oastea e creștină...”

După cum poporul nostru este creștin, așa și oastea lui a fost, este și va fi creștină, pentru că și poetul Ștefan O. Iosif a spus în versurile sale:

... Dar până vor mai sta Carpații scut, Acel ce ne va șterge de pe lume

Să știe toți că încă nu-i născut...”

Iar pe vârful Carpaților este undeva semnul creștinătății „Crucea de pe Caraiman”.

Semnalăm... Semnalăm...

● Editura „Gnosis” publică o carte de interes public: „MARILE RELIGII ALE LUMII” (București 1996, 139 p.), de americanul Marcus Bach, în traducerea și prelucrarea conf. dr. Alexandru I. Stan. Un *Cuvânt înainte* este semnat de Dr. Ion Popescu, directorul general al Centrului Internațional Ecumenic pentru Dialog Spiritual. Urmează un *Cuvânt al traducătorului și Prefața* autorului. Autorul își numește lucrarea „carte de popularizare” și nu din modestie. Chiar așa și este.

De altfel, în afara unor scurte *glosare*, înaintea prezentării fiecărei religii, nu apelează deloc la autorități în materie, nu aduce citate din savanți, într-un cuvânt: nu are nici o bibliografie. E o carte de informare, ca într-o convorbire cu cineva căruia vrea să-i dea noțiunile generale despre fiecare din marile religii: hinduismul, zoroastrismul, buddhismul, iudaismul, confucianismul și taoismul, șintoismul, islamismul și, la sfârșit, creștinismul. Autorul e metodist, deci creștin.

E un creștin cu o viziune religioasă largă. Arată multă înțelegere tuturor religiilor dar, în ceea ce îl privește, e convins că creștinismul, prin Iisus Hristos, e marea descoperire a căii celei drepte, chiar dacă împărtășind o părere a lui Arnold Toynbee, spune că își dă seama „că există și alte căi pentru oamenii creșcuți în alte tradiții” (p. 17).

Motivând necesitatea întoarcerii oamenilor la religie, pentru salvarea lumii, autorul amintește că Einstein, când și-a dat seama că materia poate fi convertită în energie, „a rămas trăsniț”. Ar trebui să ne întrebăm de ce? Probabil din două motive: întâi pentru că aceasta însemna că „la început a fost Cuvântul”, deci Spiritul, nu materia, iar în al doilea rând, pentru că reducerea din nou a materiei la spirit, e acum în mâinile oamenilor! (bomba atomică etc.).

Capitolul despre creștinism — cea mai sublimă religie — e mai degrabă o predică sau o *laudatio*. Descopere elementele esențiale ale creștinismului și, îndeosebi, cele comune tuturor confesiunilor și, important pentru teologia ortodoxă este accentul pe care îl pune pe „a face”, pe *practicarea virtuților creștine* (p. 138).

Cartea se citește ușor și poate deschide dorința cititorului de a ști și mai multe lucruri despre religie și, desigur, despre religia noastră.

● Semnalăm o bună monografie a satului Tălmăcel: CARTEA SATULUI TĂLMĂCEL de Lt. col. Gabriel Stroilă (ed. „Național”, 1996, 471 p.). Satul nu e departe de Sibiu. Istoria mare și amănunțită a unui popor s-ar putea face definitiv și exhaustiv, alcătuiindu-se din astfel de monografii care merg la detaliu și compun părți ale unui tot care e neamul, națiunea.

Autorului nu-i scapă nimic. Dă nume, evenimente, explică și caută surse de informație în așa fel încât să nu rămână nimic uitat.

E un exemplu și pentru alții!

● Cetind amintirile, memoriile altora, parcă ne-am ceti propria biografie. Descoperim peste câte lucruri interesante am trecut și trecem ușor și în viața noastră. Cetind amintirile altora, îți vine să ți le scrii și pe ale tale.

Când o carte de AMINTIRI, VISE, REFLECTII (consemnate și editate de Aniela Jaffé) poartă semnătura lui C.G. Jung, acesta e un eveniment.

Pe drept cuvânt a fost numită „una dintre cele mai tulburătoare piese memorialistice ale secolului”.

Il găsim aici pe Jung care își povestește viața lăuntrică, gândurile despre religie, experiența spirituală conștientă și inconștientă.

Cartea editată de *Humanitas* (Buc. 1996, 415 p.), n-a fost destinată de Jung publicării. Norocul alcătuirii ei se datorează colaboratoarei și secretarei sale Aniela Jaffé.

Se citește cu interes de către omul de știință — e un fel de carte a izvoarelor științei despre om — dar și de intelectualul de rând care se vrea la curent cu problemele culturii. Cartea e o bogăție de referiri la marii oameni ai omenirii — ex. Freud — la problemele științei și ale religiei, la procesele interioare ale formării omului și ale opere de artă și nu lipsesc din ea nici anumite viziuni din domeniul filosofiei și al religiei care, ieșite din experiența unuia ca Jung, valorează cât multe tratate (p. 294—301). Capitolul „Despre viața de dincolo de moarte” (p. 302 și urm.), merită o atenție specială.

Cartea aceasta ar trebui citată toată? De citit n-ar trebui să fie ocolită de nimeni. Dimpotrivă, să fie căutată. Mă gândesc îndeosebi la studenți, dar și la ceilalți oameni de cultură.

La studenții teologi în primul rând.

„Epoca noastră — scrie Jung — a pus întregul accent pe omul „de aici”, ducând astfel la o demonizare a omului și a lumii lui” (p. 327).

Am dat doar o mostră!

● Ce frumoasă carte a scris D. Elena Solunca Moise: „Cuvînta Tainei” (ed. Crater, 159 p.). S-a bucurat de o substanțială prefață a Părintelui Stăniloae (1993), ceea ce e o mărturie de mare valoare în recomandarea cărții.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; Arhid. Visarion Bălțat

Abonamentul pe un an: 10.000 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, Banca Comercială, Sucursala Sibiu.